

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Łódź, dnia 1 lipca 2025 r.

Poz. 7085

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR PNIK-I.4131.449.2025 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

z dnia 30 czerwca 2025 r.

Rada Gminy Łanięta

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907 i 1940)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr XIV/72/25 Rady Gminy Łanięta z dnia 27 maja 2025 r. w sprawie zasad przyznawania i wysokości diet dla Przewodniczących Rad Sołeckich (sołtysów) Gminy Łanięta.

Uzasadnienie

Rada Gminy Łanięta na sesji w dniu 27 maja 2025 r. ustaliła zasady przyznawania oraz wysokość diet dla sołtysów Gminy Łanięta. Postanowienia uchwały budziły zastrzeżenia organu nadzoru, co spowodowało wszczęcie postępowania nadzorczego i skierowanie do Rady Gminy zawiadomienia z dnia 17 czerwca 2025 r., znak: PNIK-I.4131.449.2025.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Przewodnicząca Rady Gminy Łanięta w całości podzieliła stanowisko organu nadzoru, wskazując jednocześnie, że do końca lipca br. zostanie podjęta uchwała zmieniająca ww. uchwałę.

Mimo powyższego oświadczenia organ nadzoru uznał za zasadne wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego w przypadku uchwały, której postanowienia są sprzeczne z prawem, z uwagi na wiążący go trzydziestodniowy termin do wydania stosownego aktu nadzoru.

Organ nadzoru przedstawia następujące stanowisko w sprawie.

Materialnoprawną podstawę przedmiotowej uchwały stanowi art. 37b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym (dalej: u.s.g.) określający, że rada gminy może ustanowić zasady, na jakich przewodniczącemu organu wykonawczego jednostki pomocniczej będzie przysługiwała dieta oraz zwrot kosztów podróży służbowej. Co do zasady sołtysowi i innym przewodniczącym organów wykonawczych jednostek pomocniczych za sam fakt pełnienia tej funkcji nie przysługuje wynagrodzenie, funkcja ta ma bowiem wymiar społeczny. Jednak z uwagi na fakt, że status przedstawicieli wybieranych do władz lokalnych powinien im zapewniać wyrównanie finansowe odpowiednio do kosztów poniesionych w związku z wykonywaniem mandatu oraz, w razie potrzeby, wyrównanie finansowe za utracone zyski lub też wynagrodzenie za wykonaną pracę, w art. 37b u.s.g. przewidziano regulacje w tym zakresie (tak w wyroku WSA w Gdańsku z dnia 30 listopada 2023 r., sygn. akt III SA/Gd 475/23).

W uchwale natomiast przyjęto, że miesięczna dieta dla Przewodniczącego Rady Sołeckiej (sołtysa) w formie ryczałtu wynosi 300 zł, bez jednoczesnego wskazania zasad potrącania diety w sytuacji, w której sołtys nie wykonuje swoich zadań. Zadania sołtysa wskazane zostały w formie katalogu otwartego w § 1 ust. 2 uchwały.

Organ nadzoru podkreśla, że zgodnie z ugruntowanym poglądem prezentowanym w orzecznictwie sądów administracyjnych „dieta” jest świadczeniem kompensacyjnym, a nie pracowniczym (por. wyrok NSA z dnia 26 czerwca 2014 r., sygn. akt II OSK 406/14; wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 22 marca 2018 r., sygn. akt II SA/Go 40/18; wyrok WSA w Poznaniu z dnia 30 maja 2019 r., sygn. akt IV SA/Po 292/19). Należy przez to rozumieć pewien rodzaj świadczeń, mających za zadanie kompensowanie utraconych w związku ze sprawowaniem powierzonych funkcji zarobków i poniesionych jednocześnie w związku ze sprawowaną funkcją kosztów. Dieta jest bowiem ekwiwalentem za utracone korzyści w związku z wykonywaniem funkcji sołtysa, a nie za samo piastowanie tejże funkcji (por. wyrok WSA w Opolu z dnia 1 grudnia 2020 r., sygn. akt II SA/Op 290/20). W ocenie organu nadzoru, przyjęcie zryczałtowanej diety nie jest samo w sobie niezgodne z prawem. Jednakże warto zaznaczyć, że zakresem regulacji przedmiotowej uchwały powinna być objęta również sytuacja, w której sołtys nie wykonuje obowiązków wynikających z pełnionej funkcji, a tym samym nie ponosi żadnych kosztów związanych z pełnieniem funkcji. W przeciwnym razie dieta ustalona w stałej kwocie ma charakter okresowego ryczałtu, który przyjmuje charakter stałego, wynagrodzenia, niezależnego od kosztów związanych z pełnieniem funkcji (wyrok WSA w Poznaniu z dnia 23 października 2019 r., sygn. akt II SA/Po 555/19).

Uchwała podejmowana w oparciu o art. 37b ust. 1 ustawy stanowi akt prawa miejscowego w rozumieniu art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Organ wykonujący kompetencję prawodawcy zawartą w upoważnieniu ustawowym, jest obowiązany działać ściśle w granicach tego upoważnienia. W państwie prawa organy władzy publicznej działają w granicach i na podstawie prawa. Z konstytucyjnej zasady praworządności (art. 7 Konstytucji RP) wynika, że zadania i kompetencje, sposób ich wykonania oraz więzi między podmiotami administracji publicznej są uregulowane prawnie. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, realizując przysługujące mu kompetencje powinien ściśle uwzględniać wytyczne zawarte w upoważnieniu kompetencyjnym. Przekroczenie kompetencji lub jej niewypełnienie przez Radę przy podejmowaniu ww. uchwały powinno być traktowane jako istotne naruszenie prawa, skutkujące nieważnością uchwały odpowiednio: w zakresie, w którym przekroczono przyznane kompetencje albo w całości. Powyższe stanowisko organu nadzoru, potwierdza uzasadnienie wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego oz. we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2000 r. (sygn. akt I SA/Wr 1798/99), w którym stwierdzono, iż: opierając się na konstrukcji wad powodujących nieważność można wskazać rodzaje naruszeń przepisów, które trzeba zaliczyć do istotnych, skutkujących nieważnością uchwały organu gminy. Do nich należy naruszenie przepisów wyznaczających kompetencję do podejmowania uchwał, podstawy prawnej podejmowania uchwał, przepisów prawa ustrojowego, przepisów prawa materialnego - przez wadliwą ich wykładnię - oraz przepisów regulujących procedurę podejmowania uchwał.

W sytuacji, gdy treść przedmiotowej uchwały w sposób istotny narusza art. 37b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego jest uzasadnione i należało orzec jak na wstępie.

Powyższe rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi (90-434 Łódź, ul. Piotrkowska 135), za pośrednictwem Wojewody Łódzkiego w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia. Skargę wnosi się w dwóch egzemplarzach.

WOJEWODA ŁÓDZKI

Dorota Ryl

Do wiadomości:

Wójt Gminy Łanięta